

یکصد معمار، یکصد انتخاب

نشست دهم: ۲۵ مردادماه ۱۳۹۵ خورشیدی
خانه گفت‌وگو شهر و معماری

گزارش پنجاه و پنجم

«جمع‌بندی نشست دهم»

گردش کار

تدارک برگزاری نشست دهم، به دلایلی، با فراز و نشیب‌هایی همراه شد. در تمام نشست‌های قبلی، یکی از موارد عام در نظرات مخاطبین، عدم تناسب مکان با تعداد مخاطبین و میهمانان بود. از نخستین نشست «یکصد معمار، یکصد انتخاب» در باغ‌موزه قصر تا نشست نهم در موزه هنرهای دینی امام‌علی (ع)، مخاطبان برنامه درخواست می‌کردند سالن بزرگ‌تر و مناسب‌تری برای برنامه پیدا شود. قبل از برگزاری نشست نهم، برخی از معماران علاقمند این برنامه، موزه هنرهای معاصر تهران را برای این برنامه پیشنهاد کردند. به نظر می‌آمد گفتگوهای هم انجام شده‌بود.

در فاصله میان دو نشست نهم و دهم، مذاکراتی با مدیریت موزه هنرهای معاصر تهران انجام شد و استقبال ایشان برای پذیرایی از این برنامه موجب خوشحالی شد. پس از آن، تقویم نشست‌ها توافق و بصورت مکتوب از سوی انجمن معماران ایران به موزه اعلام شد. متأسفانه، پس از طی شدن این مراحل، موزه هنرهای معاصر تهران، عدم توافق خود برای برگزاری نشست‌های «یکصد معمار، یکصد انتخاب» در موزه را شفاهاً به اطلاع انجمن رساند. انجمن، با احترام به نظرات موزه، علی‌رغم عدم اعتقاد به دلایل ذکرشده، انصراف از برگزاری نشست‌ها در موزه هنرهای معاصر تهران را پذیرفت. از آنجایی که پس از تنظیم تقویم نشست‌ها با روابط عمومی موزه هنرهای معاصر تهران، برگزاری نشست دهم در آن فضا به اطلاع سخنرانان رسانده شده‌بود، در

پیامی تلگرافی، موضوع لغو برنامه‌ها در موزه هنرهای معاصر، کاملاً به اختصار، به اطلاع میهمانان سخنران رسانده‌شد. در این رفت و برگشت اطلاعات، دکتر محمدسعید ایزدی، معاونت محترم وزارت راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران، پیشنهاد کرد «خانه گفتمان شهر و معماری» میزبان این نشست‌ها شود. مدیریت انجمن و پروژه، با استقبال از حسن نظر و پیشنهاد ایشان، اقدام به تدارک نشست در مکان جدید نمود. با مقدماتی که برای تدارک نشست انجام شد، نهایتاً در روز چهارشنبه ۲۰ مردادماه، قطعیت برگزاری نشست در خانه گفتمان شهر و معماری اعلام شد و در فرصت پنج‌روزه تا نشست، دعوت‌نهایی از میهمانان و تهیه و انتشار پوستر و مواد تبلیغی دیگر انجام شد. از آن‌جا که خانه گفتمان شهر و معماری هنوز در مرحله تکمیل و آماده‌سازی است، طبعاً کسر و کاست‌هایی دارد، ولی فضایی است معمارانه و متعلق به معماران و شهرسازان که یک‌سال پیش، پس از تملک بنا توسط معاونت وزارت راه و شهرسازی، با همکاری و تنظیم و امضای صورتجلسه با ۱۲ شکل صنفی، در اختیار توسعه دانش معماری قرار گرفت. برای «یکصدمعمار، یکصد انتخاب» مایه خوشحالی است که در یک‌سالگی این «خانه»، نشست دهم خود را در آن برگزار می‌کند.

در نشست دهم، لیلی گلستان میهمان ویژه بود. او که پیشینه‌ای غنی در ترجمه و نقد آثار ادبی و هنری دارد، با مدیریت «گالری گلستان»، در جریان تمام رویدادهای هنرهای تجسمی قرار دارد و حضورش در این برنامه فرصتی مغتنم برای جامعه معماری برای آشنایی بیشتر با او بود. این چهره فرهیخته و هنرمند با ارائه تصاویری از «خانه مقتدر» در خیابان پاسداران که چند سال پیش تخریب و تبدیل به آپارتمانی ناقواره شده‌است، علاقمندی و حساسیت خود به معماری ایران را نشان داد.

با برگزاری نشست دهم، مجموع آثار برتر معرفی‌شده از معماری معاصر ایران به ۸۴ اثر رسید. بدین ترتیب، حداقل دو نشست دیگر برای تکمیل فهرست یکصد اثر برگزار خواهد شد و به دنبال آن، در نشست‌هایی محدود، روند این برنامه و اصول پایه معماری معاصر ایران با استناد به مصادیق مطرح‌شده، بررسی خواهد شد. امید می‌رود، کتاب «یکصدمعمار، یکصد انتخاب» پیش از نوروز ۱۳۹۶ به چاپ برسد.

آثار معرفی شده

مجموعه مسکونی ولنجک، اثر «مهوش عالمی»، با معرفی محمدسعید ایزدی

ترکیبی از چند خانه در چند سطح و تراز، با حال و هوایی کاملاً ایرانی و با نشاط؛ پاسخ‌گوی زندگی مدرن امروز؛ ترکیب خردمندانانه فضاهای باز، نیمه‌باز و بسته؛ رعایت کامل حریم خصوصی خانه و ترکیب درست محیط مصنوع با پوشش گیاهی، ویژگی‌های اصلی معماری این خانه (یا مجموعه) است. با تاکید بر محوری یگانه بین اجزای مجموعه که از هندسه معماری اصیل الهام گرفته‌است.

مجتمع فرهنگی ورزشی ونک، اثر «شهریار ایزدی و اسماعیل طلایی»، با معرفی

سیروس گرایلی

ترکیبی از نقوش و فرم‌های معماری اصیل ایرانی با فن‌آوری پیشرفته ساختمان، برای خلق فضاهای پاسخ‌گو به نیازهای متنوع امروز. طراح سعی کرده با الهام از فضابندی و فرم حمام گنجعلی‌خان کرمان، فضاهای سونا و جکوزی مجموعه را حال و هوایی ایرانی بدهد و از خست فضا دوری کند. از ویژگی‌های خاص این مجموعه فضاهای باز محوطه و طراحی درست منظر در آن‌ها است.

«ایل‌خانه» (اصفهان)، اثر «نشدینیان و رامبد ایلخانی»، با معرفی آرش بصیرت

بصیرت با گزارشی تحت عنوان «شبح آدولف لوس؛ از پراگ تا تهران» از تطور تاثیر معماری جهان بر معماری امروز ایران گفت و با ارائه چند نمونه، این اثر را گواهی بر نگاه نوینی در طراحی فضاها و تخلخل فضایی دانست. اثری که از تبدیل شدن به قوطی اجتناب کرده و سطح‌بندی شاداب و با نشاطی را در مجموعه باعث شده‌است، حرکتی که نشان از روح مدرن و زندگی چندساختی امروز است.

ساختمان همایش‌های صدا و سیما، اثر «عبدالعزیز فرمانفرمایان» با معرفی سامان سیار

این اثر در پلاتفرمی بزرگ، بصورت مکعبی با مقطع ۱۰۰ متر در ۱۰۰ متر طراحی و اجرا شده. اثری ساده از نظر هندسه، ولی ظریف و پاسخگو. با استناد به استخر مرکزی مربع‌شکل، چیدمان فضاهای اطراف و ورودی‌های چهار سمت، اثر را تبدیل به بنایی مدرن و مینی‌مال با تکیه بر معماری ساده و اصیل ایرانی کرده‌است. بنایی که ۳۰ متر ارتفاع دارد ولی اصلا سلطه و سنگینی‌ای به محیط و مخاطب اعمال نمی‌کند.

مجموعه ورزشی آزادی، اثر «عبدالعزیز فرمانفرمایان»، با معرفی فرزانه عطاءاللهی

اثری شاخص و در سطح ملی و منطقه‌ای که پس از گذشت بیش از ۴۰ سال از افتتاح آن، هنوز پاسخ تمام نیازها را دارد. اثری که با استفاده درست از توپوگرافی محیطی و عناصر و موتیف‌های ایرانی، بالاترین تکنولوژی ساختمانی زمان خود را به خدمت گرفته و چهره‌ای امروزی از معماری ایران را به نمایش می‌گذارد. این مجموعه تمام فضاهای ورزشی استاندارد جهانی را دارد.

بانک ملی ایران، شعبه فردوسی، اثر «محسن فروغی»، با معرفی محمدمنصور فلامکی

فلامکی می‌گوید حرمت انسان در این اثر، هم در بیرون بنا و هم در درون بنا، کاملا، رعایت شده‌است. نمای بیرونی اثر می‌توانست صاف و مسطح باشد ولی معمار آن را مورب ساخت تا حس احترام خود به ارباب‌رجوع را نشان دهد. ساختمان خود را عقب کشید و با پله‌های پهن و عریضی که دارد به مخاطب فرصت می‌دهد قبل از ورود به فضا آرامشی یابد و وارد شود. این اثر نشان از هنر میزبانی ایرانی است.

ساختمان اداری خیابان خالداسلامبولی، اثر «شامل محمدزاده»، با معرفی محمد

مجیدی

اثری با نمایی ساده و اکسپوز که نهایت دقت و ظرافت در اجرا را دارد. بویژه اگر بدانیم اثر در ۲۵ سال پیش بدون در اختیار داشتن امکانات امروز ساخته شده. اثری که، به باور معرف، شاعرانگی در اجرای موج می‌زند. تمام اجزا و قطعات آن در محل و دقیقا متناسب با احکام و خواست‌های همین پروژه طراحی و اجرا شده‌است. گویی ساختمانی است در زمره هنرهای دستی.

مخاطبین و آثار

پیش از اعلام نتیجه امتیازدهی مخاطبان به آثار معرفی شده، نکته جالبی را باید متذکر شد. از نشست هفتم به این سو، در هر نشست، شخصیت برجسته‌ای از حوزه‌های دیگر مرتبط با معماری، به عنوان میهمان ویژه دعوت می‌شوند. از این میهمان ویژه انتظار نیست اثری معرفی کند. نیت از این دعوت، وصل کردن جامعه معماری به جوامع اطراف و مرتبط است و به همین خاطر از میهمان ویژه خواسته می‌شود در حد بیان احساس خود از معماری سخن بگوید و مخاطبان را با سلیقه‌ای هنرمندانه ولی نه لزوماً تخصصی معماری، آشنا کند. در نشست دهم، لیلی گلستان اقدام به معرفی خانه‌ای زیبا نمود که می‌توانست یادگاری ارزنده از محمدرضا مقتدر، معمار فرهیخته تازه درگذشته باشد. مخاطبان برنامه، به این اثر هم امتیاز داده‌اند. و جالب این که بالاترین امتیاز را در میان هشت اثر برتر معرفی شده در این نشست را کسب کرده: ۸۴/۲۴ درصد.

این حس و تعلق خاطر به محمدرضا مقتدر و اثر او، قطعاً، سبب خوشحالی است. با این حال، نظر به این که این اثر، متأسفانه، تخریب شده و آپارتمانی ناقاره بر جایش نشسته است، نمی‌تواند جزو یکصد اثر مورد نظر برنامه باشد؛ به این سبب، این اثر از گردونه امتیازدهی خارج می‌شود و فقط باید از لیلی گلستان سپاسگزار بود که این خانه را در حافظه معماری معاصر ایران ثبت کردند.

۱- خانه ولنجک؛ اثر مهوش عالمی	۸۱/۲۸ امتیاز
۲- مجموعه ورزشی آزادی؛ اثر دفتر معماری عدالیز فرمانفرمایان	۷۱/۶۷ امتیاز
۳- بانک ملی شعبه خیابان فردوسی؛ اثر محسن فروغی	۷۰/۴۹ امتیاز
۴- ساختمان اداری خیابان خالداسلامبولی؛ اثر شامل محمدزاده	۶۹/۳۹ امتیاز
۵- ساختمان همایش‌های صدا و سیما؛ اثر دفتر معماری عدالیز فرمانفرمایان	۶۹/۱۸ امتیاز
۶- مجتمع فرهنگی ورزشی ونک؛ اثر شهریار ایزدی و اسماعیل طلایی	۶۶/۹۲ امتیاز
۷- «ایل خانه»؛ اثر نشید نبیان و رامبد ایلخانی	۶۵/۴۲ امتیاز

مخاطبان می‌گویند:

نخستین نشست ما در «خانه گفتمان شهر و معماری»، طبیعتاً، کسر و کاست‌هایی داشت و همین امر سبب شد مخاطبان فرصت کافی برای پاسخ‌های تکمیلی به پرسش‌ها را نداشته‌باشند. برخی از نظرها هم مشابه آن چیزی بود که در نشست‌های پیشین آمده بود.

- × در مورد ظرفیت سالن و مسائل فنی، دقت نظر بیشتری شود؛
- × هنوز فضای کافی برای این نشست فراهم نشده است. ظرفیت و الگوی لی‌آت فضای اصلی و جانبی نامناسب بود و شاید برای برخی مدعوین و میهمانان ناخوش آیند بود. تهویه هم کافی نبود.
- × زحمات محتوایی برنامه بسیار ارزنده و درخور است. از جناب آقای مهندس ... و خانم مهندس ... بسیار سپاسگزارم.
- × لطفاً برنامه «کتاب برای کتاب» را قبل از هر نشست برگزار کنید. ضمناً از معماران بخواهید حتماً دلیل برگزیدن اثر معماری را بیان کنند؛

- × لطفا مشکل میکروفن را حل کنید؛
- × از برنامه خوب شما قدردانی می‌کنم؛
- × سپاس از برگزارکنندگان این نشست‌ها و معماران منتخبی که با دقت بسیار معرفی شده‌اند. و تشکر از شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران، برای کار بسیار ارزشمندشان در حمایت از این نشست؛
- × خانه وارطان مثل خانه خود آدم می‌ماند. شاید کمی کوچک و گرم بود ولی درست مانند یک خانه که وقتی مهمان می‌آید؛ همان حال و هوا را دارد؛
- × مثل همیشه، بسیار پربار و گویا، همه آثار معرفی شدند؛
- × بسیار لذت‌بخش و آموزنده بود. امیدوارم بعد از پایان این ۱۰۰ انتخاب، به ۱۰۰ انتخاب دوم برسیم و پیگیر سری دوم این جریان باشیم. با تشکر؛
- × با سپاسگزاری فراوان از تلاش‌های سودمند، خواهشمندم به‌عنوان یک مهندس ایرانی، نسبت به هرگونه تلاش و همگرایی برای حفظ بناهای اصیل در شهرها و روستاهای ایران عزیز اقدام فرمایید و همه مسئولین و همه نیروها را بکار گیریم تا با آگهی دادن به جامعه، با خریدن بناهای با ارزش و بازسازی آن‌ها این وظیفه مهم را به انجام برسانیم. دانشگاه‌ها، شهرداری‌ها یا نهادهای دولتی و سازمان‌ها را... همه را... به کمک بخواهیم و مطالبه کنیم.
- × از این برنامه، هرچند بیش از سه نشست را شرکت نکردم، بسیار استفاده بردم. چقدر برای دانشجویان کارایی دارد؛ کاش می‌شد این برنامه در دانشگاه‌های معماری هم تکرار شود. حداقل فیلم نشست‌ها در دانشکده‌ها نشان داده‌شود.
- × در تهیه بروشور، لطفا، دقت بیشتری شود؛
- × فقط لطف بفرمایید مکان بزرگ‌تری برای این فضاها قرار دهید؛ تا امکان حداقل نشستن برای حضار فراهم شود. من طی تمام نشست‌هایی که در خانه وارطان شرکت کردم، مشکل کمبود جا بوده‌است. ممنون از زحمات شما؛
- × از همت شما سپاسگزارم. به امید موفقیت روزافزون. فقط یک نکته: جای نشست واقعا مناسب نیست؛
- × بررسی تحلیلی محتوایی را پیشنهاد می‌کنم. مثلا بررسی (پژوهشی تحلیلی) نسبت به کارهای امتیازآور با پروپاگاندای رسانه (مجلات رنگی)، یا معماری دولتی (فاخر سفارشی به مهندسان مشاور)، با التقاط سنت‌گرایی نوستالژیک؛
- × خیلی عالی بود؛ بنده مشتاق برگزاری چنین اجلاس‌های زیبا و پرمفهوم هستم.